

Ko bom z nogo najprej stopila na travnik, bo moja roka pogladila visoko travo, se vrhov le dotaknila, in bom dvignila glavo in rekla *da, res, moja roka*, moja zelo resnična roka. Morda si bom popravila lase za uho, da si bom lahko še boljše zamislila odgovor, teman glas iz visoke trave tja proti nebu, ob nekaterih besedah skoraj zamre. Med stopanjem proti drevesu roka ne bo počela nič drugega in tudi jaz ne. Pol kilometra ali cel kilometer, ko se drevo ne približa in ne oddalji, bi rekla *moja roka, moja zelo resnična roka*, in vsak hip si bom v pričakovanju odgovora popravila lase za uho. Ko bom stopila na travnik, kar je zdaj že neodložljivo, v svet zelenja vsenaokoli, samo zelenja, me bo zelenje spominjalo na žive meje in grme v vrtu, ki sem se jim na gugalnici približevala in oddaljevala in ob tem vzdikala: Morje, ga vidite? In, ali slišite brlitzg ladje, ki se ravnokar sidra v pristanu? Kot bi ne vedela, da je bil to pravzaprav vlak, ki je zapeljal na postajo, in da je bila postaja ena najmanjših na svetu, in da se je zvok, ki ga je vlak zabrlizgal v vrt, gotovo skoraj zapletel v grmih, ki so ga zamejevali. Ali slišite ladjo, ali slišite bližajočo se ladjo? Tako sem govorila, ko sem zamenjevala zelenje z modrino, in tako sem se gugala proti nekemu, ki je stal v bližini, pa četudi kamnit, s čepico, ki mu je lezla na čelo. Tale je zmeraj ostajal, nikdar ni odhajal, po licih mu je tekla voda in se ni nikdar vpila v kožo, je ni pordecila, je ni osolila. Okrog tega sem nekaj časa skakljala kot ptica, od okna k mizi, od mize h komodi, da sem dolivala vina, in potem iz sobe, po stopnicah na podstreho. Ostala bi tukaj, koder domuje mora, rada spim tukaj gori, od koder me strašiš. In da potem ne bi še enkrat izgubila noge! Sem prodira šum morja, šumi še v enakomernem tolčenju železne palice po zaklenjenih vratih. Ko je tako, se vedno še enkrat najdem tam, ne morem drugače, tudi tukaj, ko z roko pogladim visoko travo, ko dvignem glavo in vzdiknem, moja roka, moja zelo resnična roka. Moja roka se bo z mano približala drevesu, splezala po deblu in lubju, morda pa bi rada počela kaj drugega, se morda, kot takrat, ovila okrog vrvi in vedela, kaj naj sploh stori, namreč nič, skoraj nič. Zdaj postavim nogo na pot, hodim in hodim in si popravljam lase za uho, da bi še boljše slišala teman glas iz trave, usmerjen v nebo, morda. Temu glasu sem nekdanj postavljala niz vprašanj: Še veš, da –? Se spomnite, da ste me prišli iskat –? Da nekaj takšnega vprašaš neki glas, izzven, nič drugega! Nagovoriti izzven, kot da bi zato pridobil telo, trup čistih obrisov, ki ga potem roka lahko pogladi tako resnično kot tole travo pred mano! Nakar mi bo to lepega dne skoraj sililo v usta in nos, skoraj čez ušesa. Potem bo šele zašumelo in zdaj me svari s tem tolčenjem vsenaokoli, ki je v šumenju vse glasnejše, naj peto močneje uprem v tla, ker tako glas postane votlina, kamor se uležem. Votlina tam zunaj, z

ozko špranjo, skozi katero prodira svetloba. V katero vtaknem roko, da mi stena nato odzrcali svetlobo, odtenek senc? Tako bi glas še razločneje slišala, tako bi mi nedvomno dal odgovor: Bi mogoče rad po dolgem času spregovoril iz telesa? Bi rad okrog sebe čutil kožo, lase, roko, neko zelo resnično roko? In takrat se zakrohota, kot takrat v sanjah, glasno, kot krulež, nikakršnega tihega joka, ki morda sploh nikdar ni sledil. To ostaja, kot tudi vse drugo, kakor ladja, ki je bila vlak, škripanje lesa pri guganju gugalnice in voda, ki je tekla po licih in se odtrkljala z njih, kot bi bila lica kamnita. *Vsaka kaplja je morje, verjemite mi vendar! Vsak glas iz skoraj najmanjše železniške postaje na svetu je klic ograji! Pokukajte skoznjo in vidite samo veter, ki ga ustvarja vse to gibanje, planje las, nog, dolgi šal okrog vratu, in vsa ta slepila za prazen nič!* Ta, ki je igral leva, je obležal v pesku in tiho joka za mano, tiho joka zaradi vsega tega nerazumevanja, zaradi tega, ker je preglasno in prepogosto rjovel. Zaradi tega, ker sem se tolikokrat vrnila, kljub rjovenju, ki bi me lahko posvarilo? Takšna vrnitev stopnjuje bojazni in hromi tistega, ki se je vaju z ukano vtihotapiti v tuja ušesa, takoj potem pa kot popolnoma drugačna oseba pusti, da mu glava omahne na krožnik. Ali bi rad izgubil, drugam, kot jaz? In daleč iz mojega vidnega polja? Da ne rečem več ne ti ne vi, meni nič tebi nič nič več? In da ne slišim več glasov, glasov iz trave v nebo, nobenega izzvena, ki mu odgovarjam, v katerega mešam svoje brundanje. Težko da bi, brez tega glasu, brez njegovega izzvena, šla naprej po svoji poti, poti v visoki travi do drevesa, težko bi splezala nanj in daleč daleč zdrsula s pogledom in nekje v travi razpoznala majhno barvno piko, dihajoče telo, ki se proži proti soncu, živo do zadnjega vlakna. Potem bi oblikovala dlani v lijak, da bi bil šepet še krepkejši in enkrat potem bi ga malo, ampak res samo malo, napela: Ladja! Žvižg, ki je napovedoval ladjo, je iz lokomotive sive pradavnine zabrlizgal proti meni, na moj vrt, in je zate odpiral vrata, še več vrat, že v času, ko si bil še v najbolj oddaljeni daljavi, ko še nisi bil niti oblak niti senca. Zgolj žvižg, zvok, zmešnjava med vlakom in ladjo, zame, ko v hipu skočim z gugalnice in na trdnih tleh stečem k ograji in z očmi skoznjo naslikam obzorje, od koder proti meni plava splav. Tako mora biti! To me rešuje, to mi pomaga, da me ne povleče noter. To mi kasneje pomaga, da na podstrehi slišim moro. Ali se tudi mora poraja iz šumenja? Umirjanja valov na pesku? Zdaj, dobesedno v tem trenutku, je tvoja hiša lebdela v zraku, naslikana v zraku me je privabljala, že dolgo, preden sem te spoznala, dolgo, preden sva se igrala leva in ptico, leva in muho, in sva se potem nehala igrati. Ali bi lahko še enkrat vprašala, *ali še vedno tiho jokate?* Ali sem še enkrat zaupala svojim stavkom, če so rekli vi ali ti, svojim vprašanjem za skoraj noben prejeti odgovor? Da vsaj glas ne bi nikdar zamrl, ko postaja tako tih. Da bi njegov izzven še ostal v moji bližini, žužnjanje iz trave v nebo, tolčenje, ki raste iz šumov, ki mi nekega dne ne bo več pritiskal na prsni koš in mi jemal diha vsaj za čas enega pomežika. Saj tukaj gotovo ne hodim prvič, vse to sem gotovo že nekajkrat slišala. Z roko pogladim travo in rečem *moja roka*, moja zelo resnična

roka. Zgolj ta dotik v tem trenutku, zgolj upanje v tem trenutku. Zgolj hoja, korak za korakom k drevesu, z nekom, ki manjka in bo manjkal še dolgo, morda vedno, morda vedno vedno. Četudi bi občemela v krošnji in se pretvarjala, da bi tam zgoraj lahko povedala kaj zabavnega na račun nekoga, ki mi je manjkal, če bi na vso moč rjavela kot lev, ga ne bi bilo. Takrat pravzaprav še manj. Kdo le se rad sliši v drugem in se pri tem povsem izgubi? Potem sem že raje korak za korakom pozorna, kje hodim in na oblak, ki gre z mano, na senco, ki se plazi za mano, kot da bi se bala zame, kot da bi me morala varovati, celo tukaj. In si s svojo zelo resnično roko popravim lase za uho in prosim zemljo pod mano, naj me spomni na piš, na veter, ki ga je ustvarilo guganje, od zamahov nog v zraku proti ograji in stran od nje. Prav zares, ti si mi bil ograja in še bolj luknja v njej, in bil si tisti, ki je stal ob strani in ki ni verjel vodi, ki človeku teče iz lastnih oči. Sploh ne v kamniti obraz! Zato sem lahko vedno znova začenjala. Začenjala, da sem ti rekla ti, da sem ti rekla vi, in da sem zgodbo, ki je s tabo prišla k meni, spet in spet in spet čutila kot pravo in nujno. Okretnost nekoga, ki nima drugega izhoda? Ki ne more drugega, kot da odpre vrata in zakliče v moje gibanje, kako zelo zeleno je vse to tukaj in brez ene same sledi modrega. In nobenega šumenja, kvečjemu šelestenje listja, kadar zapiha veter! Samo odskočiti ne morem več, ne morem več skočiti z gugalnice, slediti klicem in pri tem verjeti molku na potovanju, da vodi naravnost v vašo hišo na morju, kjer so mogoči pogovori z ribami. Rib ni več in soli na ustnicah ni in kjer zdaj hodim in hodim, se moj glas skoraj ne meša več v tvojega, ne izgublja se več v njem. Še veš, da –? Se spomniš na dolgo vožnjo brez konca in kraja od kraja do kraja, se spomniš nekoga, ki mi je v roko stisnil zgolj kamen? In rekel *steci proč, hitro, steci proč, preden ne boš več mogla. Bi res rada poslušala enakomerne udarce po vratih podstrehe, moro, ki je nihče ne uprizarja?* In zadržala dih in preverila, ali je tam, kjer biva tvoj strah, tudi še šumenje. Strah, ki si ga ti zapustil, telo, ki si ga ti zapustil, tvoja zgodba, ki mi je zlezla v lase in mi legla na prsni koš, in ki mi je najbrž nihče nikoli ne bo verjel, ker tako razpršena pleše okrog mene. Da me je prehitel žvižg, vlak, ladja, skozi luknjo v ograji! Da me je vabil k tebi, da mi je v zrak naslikal tvojo hišo in mi dal vtis, da bi že z enim korakcem lahko prestopila njen prag! Tam bi lahko bila ptica ali muha, lahko bi stala ob oknu in se smejala, če bi se zbrano omizje pristojnih o vsem bliskovito hitro sporazumelo. Medtem pa bi vsake toliko skakljala od tukaj tja in dolivala vina in se še nekoliko tišje smejala, ker se vsem zdim tako vase pogreznjena, tako sploh niti najmanj ne s tega sveta. Na zdravje! Kaj pa jo je zgrabilo, da še vedno kar hodim in hodim, proti drevesu, da moja roka pogladi travo in jo pokličem, *moja zelo resnična roka*. Cenjeni gostje nekdanjih časov, o ničemer ne dvomim, prav o ničemer! Najbrž sem si želela kaj drugega, pa če bom zdaj sto let tako hodila in se sploh ne premaknila z mesta, s prsti bom sledila risbi stopala in jo po tem držala v rokah kot list. Malo po malo bom peto močnejše uprla v tla, da bo izdolblja votlino za moj glas, za izzven izzvena in nič drugega. Kot da to ni nič!

Kot da so vsa ta slepila za prazen nič zgrešila levov tihi jok! Stepe se bo že še naveličal in takrat bo legel k vodi, veliko kasneje in še enkrat kasneje. Ni bil vajen tega, da se isto vrača v spremenjeni obliki. Tako dolgotrajna hoja! K drevesu, k drevesu, kjer se veje sklanjajo k meni in me bodo pobrale s tal, mene celo. Kjer moje oko v travi naleti na dihajočo barvno piko, ki me bo takrat že dolgo pričakovala. *Me danes prepoznaš? Zate sem slišala brlžganje ladje in kako je vlak pripeljal na postajo, na najmanjšo postajo na svetu. Stekla sem k ograji in zaprla oči.* Tako se bo obrnil list, zagotovo se bo. In zdaj samo ta dotik, samo upanje. Samo moja roka, moja zelo resnična roka, ki pogladi travo, ko gre k drevesu in ve, da nima več veliko želja. Da bi začutila vrv, kot takrat, krepak piš, sol iz vode, ki se je odtrkljala po koži kot po gladkem kamnu. Ali sem se res pogovarjala s kamnom? Sem vse ponovila, kot da bi nekaj vprašanj lahko nekoliko osvobodilo zledenel izraz na obrazu in okamnelo brado? Je to še povečalo strah, strah njega, ki je skoraj še v snu razmrcvaril svoj strah, strah pred tolčenjem palic na vrata podstrehe, strah pred šumenjem? – *To so samo sanje, nič drugega, samo sanje!* – In moja noga, noga, ki je ne čutim več, noga, ki jo moram vleči za sabo? Zdaj ne, zdaj ne, zdaj si popravim lase za uho, da glas ne zamre in se iz trave še malo dvigne v nebo. Da me v hoji naprej vleče nazaj in pošlje na drevo, enkrat pozneje. Tam si z roko zaslonim oči, z roko, še mehko od dotikov travnih bilk, dolgo ne gledam nikamor in ne najdem nič tvojega, niti najmanjše sledi, poti, po kateri bi lahko odšla. Drevo, vrata, ograja, luknja – skoraj nobene razlike, vse to terja od mene podobno stvar, Zdaj za drugačen Zdaj, vrtinec prahu, toliko življenja. Potem se mi bo hoja tu skoraj spet spremenila v vožnjo brez konca in kraja od kraja do kraja, v potovanje, na katerem bom molku verjela, da me pripelje naravnost v vašo hišo, vašo hišo ob morju. To slišim samo, ko si popravim lase za uho, tam izzvanja celo žužnjanje pristojnih in nekdanjih gostov, slovesno zbranih za mizo, ki so me spremenili v sanje, teman glas, ki se skloni v poskokih. Ali še zna govoriti? Ali še stopa po travi kot po ptičjih nožicah, si še upa rahlo skočiti? Kot sem nekoč jaz skočila z gugalnice, enkrat in velikokrat, vedno ko me je ladja klicala na vodo in ko je vlak pripeljal na skoraj najmanjšo postajo na svetu! In mi je ta brlžg v zrak naslikal hišo, hišo, ki sem jo pozneje pripisala tebi, hišo, v kateri glava nekoga včasih skoraj omahne na krožnik. Da si tako izčrpan! Da kar na lepem postaneš tako izčrpan. Si želiš izginiti? Si želiš, da te v lastni hiši ne bi več nagovarjali? Da bi zamrl glas, izzven izzvena, ki tako glasno bobni v ušesih? Zato raje tiho, raje tiho prenehaj, prisluhni, ubogaj roko, mojo resnično roko, ki pogladi travo, roko, ki pozabi sebe in odgovor, zaradi katerega si popravim lase za uho. Pot brez konca in kraja, oblaki, ki gredo z mano, senca, ki se plazi za mano, kot da bi jo skrbelo zame. Ali naj se obrnem k njej in jo prosim, naj se ne boji več? In spustiti rame, ker bo potem morala obmirovati. Naprej moram, k drevesu, in preden splezam po deblu, se moram s hrbtom malo nasloniti nanj, da bom spokojna in da ne bom več premišljevala

o tem, kar sem si zastavila. In če me bo dihajoče telo v travi še enkrat preslepilo? Če me bo obraz, ki se obrača k soncu, znova in znova zaslepljeval? Če bo moj klic ob priplutju ladje in prispetju vlaka na postajo spet odpravil le kot zgolj izgubljen žvižg iz sive pradavnine, ki nima niti toliko moči, da zvrtniči prah? Prah zgodbe nekoga, ki se ni mogel premagati in mi je v zrak naslikal hišo, v modrino, za katero je trdil, da je zelenje, samo in edinole zelenje, zeleno kot žive meje in grmičje okrog mene. Da takšno sliko napolniš z življenjem, da se prebudiš v takšne slike, kot da ne bi bilo nobene druge, kot da bi bilo stanovati v tej hiši res neizogibno. Takoj se spustim vznok v senco, ki me ne izpusti iz objema, ki ostane ob meni, četudi nevidna. K njej se še vrnem, ko bom najprej prišla do dreves in ko mi bo vrh njegove krošnje vzbujal vtis, da je v neskončni daljavi. Potem bi se lahko tudi zavihtela na roke in pritisnila noge močno ob deblo, kri bi mi stekla v glavo in povlekla bi trebuh navznoter. In potem bi napela vse sile in potem bi sprostila vse sile, ko bi te videla, kako dihaš tam v travi, roke sklenem okrog ust in sploh ne bi več klicala, ali danes morda slišiš ladjo in vlak iz trave v nebo? Brlizg, ki skoraj zamre in se tih, kakor je že, vmeša v tolčenje železnih palic po vratih podstrehe. Da jih odpreš namesto mene! Tam zgoraj še straši mora in slepila ustvarjajo privide, tam te čaka šumenje, tvoj strah. Še malo, še malo, dlje, kot potrebujem, da pogladim travo in rečem *moja roka, moja zelo resnična roka*. Moja roka, ki še čuti okrog sebe vrv gugalnice, s katere že zdavnaj več ne morem skočiti. Saj ne morem biti več ptica, muha, ne morem se sklanjati in skakljati, kot da ni pomembno nič drugega. Kaj, če ne bo več trajalo dolgo in si naposled ne bom mogla zamišljati niti tihega joka več? Če bo iz mojega vidnega polja izpuhtelo vse, čisto vse, jaz, ti, kako glava omahne na krožnik od same izčrpanosti, same osuplosti, da se je vse to v resnici zgodilo in da na steni še dolgo ne bo niti odtenka sence. Senca bo prišla, ko bom peto močneje uprla v tla in ko mi bo izdolbla votlino za glas, za izzven, ki ga nočem izgubiti. Kajti povezuje me s prvim lepim slepilom, s prvim vlakom, ki ni bil ladja, z najmanjšo postajo na svetu in ograjo, v kateri je šumelo in šumelo morje. Tja sem stekla in pogledala skoznjo proti obzorju, od koder je proti meni plaval splav. Tako je moralo biti! To me rešuje, kadar nič več ne vidim in moram vleči nogo za sabo, ob njem, ki ne more dihati in sam sebi manjka. Zdaj morda ne, zdaj, ko že zdavnaj več ne vem, kje je. Pa ja ne v travi? In noben prsni koš se ne dviga, se ne spušča? Nobena kaplja ne pordeči, ne osoli kože? In tudi drevo bo grm in sploh ne bo sklonilo vej proti meni? Kaj hočem drugega, popravim si lase za uho, da si lahko še bolje zamislim odgovor, razpršeno zgodbo nekoga, čigar hiša je nekaj časa lebdela v zraku in v kateri pozneje nisem prišla k sebi. Da se izgubiš in da kljub temu rečeš *moja roka, moja zelo resnična roka*. Moja roka, ki se bo lepega dne, ko bo oslabeledo to, kar se iz trave dviguje v nebo, ovila okrog vrvi na gugalnici in me povezala s travnikom, po katerem zdaj korakoma stopam k drevesu. Kako dolgotrajna hoja! Verjetno si bom želela kaj drugega, a ne bom dvomila v to, da

sem spet prišla, da z roko pogladim travo in si popravim lase za uho. Tako bom morda slišala odgovor, ko se bo glas že zlomil in umolknil. In bom zadržala dih, Zdaj za drugačen Zdaj, za prvo prevaro, ki je prehitela tvojo: Ali slišiš žvižg, ki ti odpira vrata, več vrat, ki me vabijo, naj skočim z gugalnice, pogledam skozi ograjo in na obzorje naslikam hišo, splav, bivališče za naslednjic?